

ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΑΣΤΡΟ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Κάθε χρόνο που η ανθρωπότητα γιορτάζει την Γέννηση του Θεανθρώπου, αναζωπυρώνεται το ενδιαφέρον του κοινού για εκείνο το άστρο που οδήγησε τους σοφούς μάγους της Ανατολής στην ταπεινή φάτνη που γεννήθηκε ο Σωτήρας του κόσμου. Όμως το περίφημο άστρο της Βηθλεέμ φαίνεται πως, για περισσότερο από 2.010 χρόνια μετά την αναφορά της εμφάνισής του, κρατεί ακόμα αρκετά καλά τα μυστικά του. Στην Καινή Διαθήκη, η ύπαρξη του Άστρου αναφέρεται από τον Ευαγγελιστή Ματθαίο στο γνωστό ευαγγελικό ανάγνωσμα (Ματθ. β', 1-12), που ακούμε στη Χριστουγεννιάτικη Θεία Λειτουργία. Η περικοπή αυτή ήταν εκείνη που προκάλεσε και προκαλεί μεγάλη διαμάχη για τη φύση του φαινομένου εδώ και εκατοντάδες χρόνια. Οι προσπάθειες ερμηνείας του φαινομένου και η δογματική σκοπιμότητα Το άστρο της Βηθλεέμ θεωρήθηκε ως αστρονομικό πρόβλημα από τους ορθολογιστές θεολόγους της Δύσης, από τον 16ο αιώνα και μετά, όταν θέλησαν με επιστημονικοφανή τρόπο να αποδείξουν την ύπαρξη του. Γι' αυτούς η εμφάνιση του Άστρου της Βηθλεέμ, συνδυαζόμενη με το γενικό αστρολογικό (αστρολογικό και όχι αστρονομικό) πλαίσιο της εποχής, ήταν η ικανή και αναγκαία συνθήκη που θα απεδείκνυε περίτρανα την ιστορική ύπαρξη του Ιησού Χριστού. Επομένως, οι προσπάθειες των δυτικών χριστιανών αστρονόμων –κάτω από την πίεση των θεολογικο-αστρολογικών κύκλων της εποχής– επικεντρώθηκαν στην απόδειξη της ιστορικότητας της Γέννησης του Ιησού Χριστού, μέσω της απόδειξης της ύπαρξης και ερμηνείας του Άστρου της Βηθλεέμ ως ενός φυσικού φαινομένου. Η θέση αυτή άρχισε να ενδιαφέρει την παπική εκκλησία από τον 15ο αιώνα και μετά, όταν η Αστρολογία είχε γνωρίσει μια δεύτερη άνθιση λόγω της σύνδεσής της με την Ιουδαϊκή Καμπαλά, μια συλλογή μυστικιστικών και ηθικοπλαστικών εβραϊκών συγγραμμάτων, σύμφωνα με τα οποία η έλευση ιερών προσώπων συνδέεται άμεσα με την εμφάνιση ουρανίων σωμάτων. Γι' αυτόν τον λόγο, οι μεγάλοι αστρονόμοι της εποχής, όπως ο Τύχων Μπραχέ (Tycho Brahe, 1546-1601) και ο βοηθός-συνεργάτης του Γιохάνες Κέπλερ (Johannes Kepler, 1571-1630), βαθύτατα πιστοί και οι δύο, ωθούμενοι από το παπικό ιερατείο της εποχής, αναγκάστηκαν να ασχοληθούν με το άστρο της Βηθλεέμ, μια προσπάθεια που, τουλάχιστον στη Δύση, συνεχίζεται μέχρι σήμερα. Εδώ θα πρέπει να σημειώσουμε την τεράστια διαφορά μεταξύ της Ορθόδοξης νηπτικής Θεολογίας της Ανατολής και της «ιδεολογικοποιημένης Θεολογίας» της Δύσης. Για την Ορθοδοξία, στην οποία δεν υπάρχει ανάγκη επιβεβαίωσης της Γέννησης και γενικότερα της ιστορικότητας του προσώπου του Θεανθρώπου, το Άστρο της Βηθλεέμ είναι ένα καθαρά υπερβατικό γεγονός που εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο της ενσάρκωσης

επί της Γης του Υιού και Λόγου του Θεού. Εκφραζόμενη επομένως η Ορθοδοξία μέσω των θέσεων του Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου (σύμφωνα με τον οποίο το εν λόγω Άστρο ήταν Άγγελος Κυρίου), δεν θεωρεί κατ' ουδένα τρόπο το άστρο της Βηθλεέμ ως αστρονομικό ζήτημα. Συνεπώς δεν εξετάζεται καθόλου κάτω απ' αυτό το πρίσμα, αφού η μελέτη του ξεφεύγει από τα όρια της σημερινής γήινης επιστήμης. Σύσσωμη η Ορθοδοξία πιστεύει σ' αυτήν ακριβώς τη θέση και γι' αυτόν τον λόγο δεν υπήρχαν προτάσεις για την φύση του άστρου της Βηθλεέμ από παλαιότερους Ορθοδόξους αστρονόμους με εξαίρεση ίσως τον Ωριγένη, ο οποίος, όπως θα δούμε στη συνέχεια, εξέφρασε κάποιες απόψεις περί φυσικής ερμηνείας. Τα πιθανά σενάρια ερμηνείας του Άστρου της Βηθλεέμ ως φυσικού φαινομένου. Κατά καιρούς διατυπώθηκαν διάφορες επιστημονικές ή επιστημονικοφανείς προτάσεις που φιλοδοξούν να ερμηνεύσουν το θέμα. Οι κυριότερες από αυτές είναι: Ο Αστéρας ήταν ένας κομήτης, μια παγωμένη δηλαδή χιονόμπαλα από διοξείδιο του άνθρακα, που, καθώς κινείται από τα βάθη του ηλιακού μας συστήματος προς τον Ήλιο εξαχνώνεται και λόγω της πίεσης της ηλιακής ακτινοβολίας δημιουργείται η εντυπωσιακή ουρά του.

Η άποψη αυτή, η οποία υποστηρίχθηκε μεταξύ άλλων και από τον Ωριγένη, απορρίφθηκε σύντομα αφενός μεν διότι θα τον έβλεπαν όλοι, αφετέρου δε γιατί οι αρχαίοι λαοί θεωρούσαν τους κομήτες προάγγελους κακών. Γνωρίζουμε όμως ότι οι Μάγοι εξέλαβαν το φαινόμενο ως αγαθό σημάδι. Εξάλλου δεν αναφέρεται στα χρονικά της εποχής η εμφάνιση κάποιου λαμπρού κομήτη. Ο Αστéρας ήταν ένας «υπερκαινοφανής αστέρας» (supernova). Μερικές φορές φαίνεται σαν να προστίθεται στο στερέωμα κάποιο νέο άστρο. Τι έχει συμβεί; Καθώς ένα μεγάλης μάζας άστρο «γερνά» περιπίπτει σε ενεργειακό αδιέξοδο, το οποίο εκτονώνεται με μια σφοδρότατη έκρηξη η οποία το διασπά εις τα εξ' ων συνετέθη («υπερκαινοφανής» ή "supernova"). Σε κάποια κορεατικά χρονικά αναφέρεται ένας «νέος αστέρας» που έλαμψε στον ουρανό το 4 π.Χ. Το γεγονός αυτό φάνηκε να συνηγορεί υπέρ της άποψης ότι το Άστρο των Χριστουγέννων ήταν αυτός ο «υπερκαινοφανής». Παρόλα αυτά και αυτή η άποψη θα πρέπει να αποκλεισθεί, γιατί, μεταξύ άλλων, στα αντίστοιχα δυτικά χρονικά δεν αναφέρεται πουθενά η εμφάνιση ενός τέτοιου «νέου αστέρα». Ο Αστéρας ήταν μια μεγάλη τριπλή σύνοδος των πλανητών Δία, Κρόνου και Άρη. Με τον όρο αυτό εννοούμε σε γενικές γραμμές την ευθυγράμμιση των εν λόγω πλανητών. Μια τέτοια σύνοδος των πλανητών Δία και Κρόνου συνέβη το 7 π.Χ. Ένα χρόνο μετά, το 6 π.Χ., έγινε και νέα σύνοδος των δύο πλανητών, στην οποία προστέθηκε και ο πλανήτης Άρης, σχηματίζοντας το καλούμενο «πύρινο τρίγωνο». Σύμφωνα με την εκδοχή αυτή, οι Μάγοι παρατήρησαν τη σύνοδο το 7 π.Χ. και κατόπιν τη σύνοδο του 6 π.Χ., οπότε άρχισαν και το ταξίδι τους προς τη Βηθλεέμ. Τέλος, νέες σύνοδοι με τη συμμετοχή των πλανητών Ερμή και Κρόνου καθώς και της Αφροδίτης με το Δία που συνέβησαν το 3 π.Χ. τους οδήγησαν στον προορισμό τους, ο οποίος ήταν πλέον όχι η προσκύνηση του βρέφους στη φάτνη, αλλά του «παιδίου». Η άποψη αυτή, η οποία υποστηρίχθηκε και από τον Κέπλερ, θα μπορούσε να αποτελέσει μια πιθανή επιστημονική εξήγηση του Άστρου της Βηθλεέμ. Πρέπει όμως να τονισθεί ότι σύνοδοι μεταξύ δύο πλανητών δεν αποτελούν σπάνιο αστρονομικό φαινόμενο. Για παράδειγμα, ο Δίας και ο Κρόνος έρχονται σε σύνοδο μια φορά στα 20 χρόνια. Είναι επομένως εξαιρετικά αμφίβολο αν ένα σχετικά συχνό φαινόμενο θα προξενούσε τόσο έντονο ενδιαφέρον σε έμπειρους αστρονόμους της εποχής, όπως ήταν οι Μάγοι. Τι ήταν λοιπόν το Άστρο της Βηθλεέμ;

Μια προσωπική άποψη.

Από τη μελέτη των περικοπών που αναφέρονται στο άστρο της Βηθλεέμ, μπορούμε να οδηγηθούμε στις επόμενες επισημάνσεις:

α) Η φαινόμενη κίνηση των ουρανίων σωμάτων (ανατολή-δύση) δεν συμπίπτει με την αναφερόμενη κίνηση του άστρου, έτσι όπως αυτή περιγράφεται.

β) Η φαινόμενη λαμπρότητα του αστέρα, όπως γράφεται ακόμα και στα λεγόμενα απόκρυφα κείμενα, σκίαζε ακόμα και το φως του Ήλιου. Όμως κανείς άλλος εκτός των Μάγων δεν το είχε αντιληφθεί.

γ) Το αστέρι ανέλαμπε και εξαφανιζόταν, ή στεκόταν και εκινείτο «κατά το δοκούν», αναίτια ή αναλόγως των αναγκών και της περιοχής που βρίσκονταν οι Μάγοι. Ένα αστρονομικό αντικείμενο δεν μπορεί κατ' ουδένα τρόπο να παρουσιάζει μια τέτοια είδους συμπεριφορά.

δ) Το αστέρι έδειξε ένα συγκεκριμένο μικρό τόπο όπου γεννήθηκε ο Ιησούς Χριστός. Ένα αστρονομικό αντικείμενο, όμως, λόγω της μακρινής απόστασης στην οποία βρίσκεται, δεν μπορεί να υποδείξει κάποιο συγκεκριμένο τόπο στην επιφάνεια της Γης, παρά μόνο κατεύθυνση (προσανατολισμό). Προκειμένου να υποδειχθεί ένα ορισμένο γήινο σημείο, θα πρέπει το αντικείμενο να δημιουργηθεί στα πολύ χαμηλά στρώματα της γήινης ατμόσφαιρας, γεγονός αδύνατον για ένα αστρονομικό αντικείμενο. Μετά απ' όλες τις προηγούμενες γενικές σκέψεις και επισημάνσεις θα θέλαμε να καταθέσουμε τις επόμενες προσωπικές θέσεις και απόψεις μας:

1. Θα πρέπει κάποιος να μην έχει ακόμη και τις πλέον στοιχειώδεις γνώσεις Αστρονομίας, για να διατυπώσει την άποψη ότι το Άστρο της Βηθλεέμ, έτσι όπως αυτό περιγράφεται στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, αποτελεί ένα αστρονομικό αντικείμενο. Μια τέτοια γνώμη θα μπορούσε να διατυπωθεί μόνο από αστρονόμους, των οποίων η επιστημονική οξυδέρκεια έχει αμβλυνθεί από άλλα συναισθήματα, όπως το φανατισμό, την κοινωνική σκοπιμότητα ή την ανθρώπινη φιλοδοξία κ.λ.π.

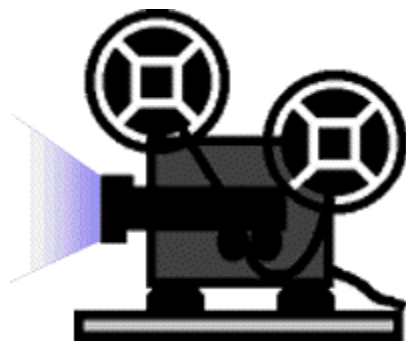
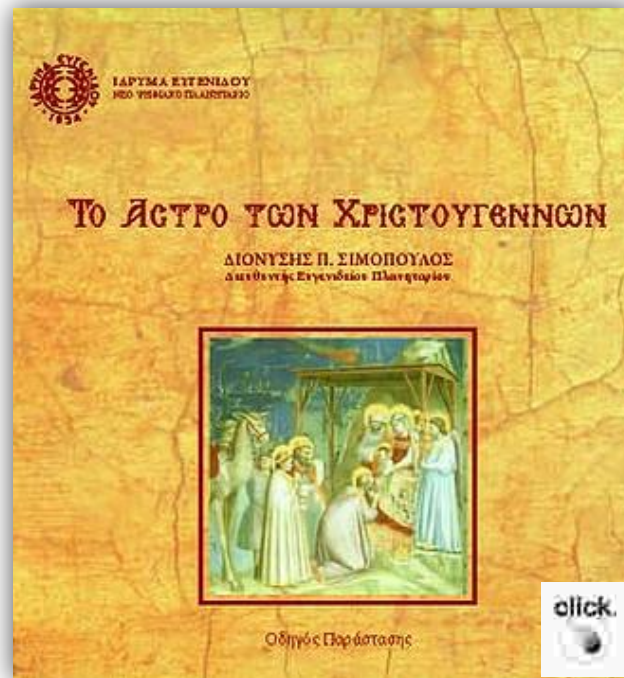
2. Αρνούμαστε, για ένα φαινόμενο, όπως ο Αστέρας της Βηθλεέμ, να μπούμε στη λογική κατασκευής προσωπικών σεναρίων και την διατύπωση κάποιων απόψεων, που ως στόχο τους θα είχαν, όχι την διερεύνηση της αλήθειας, αλλά την ψευδοεπιβεβαίωση προσωπικών «μεταφυσικών» ή κοινωνικών δογμάτων, καθώς και την εξυπηρέτηση προσωπικών τακτικών μεθοδεύσεων και επιδιώξεων. Θα ήταν, επομένως, πιο τίμιο επιστημονικά να δεχθούμε την άποψη ότι φαινόμενα, όπως το Άστρο της Βηθλεέμ, κινούνται εντός των πλαισίων του γενικότερου φυσικού νόμου, πιθανότατα όμως έξω από το σύστημα της μέχρι σήμερα γνωστής στον άνθρωπο επιστημονικής γνώσης. Υπό την έννοια αυτή, περιγράφοντας το άστρο της Γέννησης, μπορούμε να δεχθούμε τον όρο «μεταφυσικό» ως προς την φύση του.

Κάποιες τελικές σκέψεις

Είναι λοιπόν σίγουρο ότι η επιστήμη δεν μπορεί να απαντήσει, ίσως προς το παρόν, με βεβαιότητα για την φύση του περίφημου Άστρου. Καμία από τις αστρονομικές επεξηγήσεις, όπως αναφέραμε προηγουμένως, δεν ικανοποιεί πλήρως. Μάλλον τείνουν να αποφανθούν για το τι δεν ήταν παρά για το τι ήταν. Και μετά όλα τα προηγούμενα, όλοι όσοι ψάχνουμε κάθε Χριστούγεννα να ανακαλύψουμε το θεϊκό άστρο της αγάπης των παιδικών μας χρόνων στον χειμωνιάτικο ουρανό πλανηθήκαμε χρόνια πολλά; Ασφαλώς όχι. Πρέπει να συνεχίσουμε το ψάξιμο. Θα πρέπει όμως να ξέρουμε ότι ποτέ δεν θα το βρούμε, αν δεν χαθούμε στο βίωμα ενός μακρινού και απροσπέλαστου κόσμου, του κόσμου των μύχων της ψυχής μας, που ποτέ ίσως

δεν καταδυθήκαμε και ποτέ δεν κατανοήσαμε. Το άστρο της αληθινής αγάπης της Γέννησης του Θεανθρώπου δεν αποτελεί έπαθλο κάποιας ανθρώπινης αλαζονικής κατάκτησης, ούτε αντικείμενο για την απόδειξη ύπαρξης ή μη ύπαρξης. Το Φως Του αποκαλύπτεται αυθόρμητα, ως Άκτιστο Φως, μόνο σ' εκείνους που έταξαν σκοπό της ζωής τους να το λευτερώσουν από την σκλαβιά των ανθρώπινων παθών τους. Σαν εκείνους του μακρινούς Μάγους.

Δρ. Αντώνιος Αντωνίου

[1. VIDEO - ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ – ΑΠΟΨΕΙΣ ►](#)

[2. VIDEO - ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ – ΑΠΟΨΕΙΣ ►](#)

[3. VIDEO - ΤΟ ΑΣΤΡΟ ΤΗΣ ΒΗΘΛΕΕΜ – ΑΠΟΨΕΙΣ ►](#)